

Konu: "Bir yerde herkes birbirine benziyorsa; orada kimse yok demektir."

-Michel Foucault

En iyi özgürlük: Düşünce Zenginliği

Her farklı düşünce birikerek soyut zenginliği sağlar. Düşünceleri doğurur ve düşünceler de eylemleri. Bu doğurganlığı engellemek insan soyunun tükenmesi gibidir. Aklın soyu tükenir çünkü özgür düşünceyi mümkün kılmak, ideolojilerin aynı düşüncelerle yerinde saymasını engelleyerek birçok akli bir araya getirip ideolojiyi geliştirmesini sağlar. Rasyonalizm'de ifade edilen 'varlık düşüncedir' görüşü, bununla birebir örtüşerek insanın özgür olmasında, maddesel ve manevi varlığını korumasında düşüncenin önemini irdeler.

İnsanlar, kendi idealarının en iyisi olduğunu düşünerek onları başka insanlara öğretmeyi, hatta eksiksizce aşılama çabıdır. Tek bir fikirle, yetişme aşamasından itibaren yoğrulmuş insan diğer fikirlere kapılarını kapatarak aklının önüne sağlam duvarlar örür. Farklı olabilecek düşünceler, başka insanların akıllarına ulaşamayacak şekilde beyinlerine kapatılır. İnsanın hayatı boyunca bu, duvarları aşılmaz kalede mahsur kalan düşüncelerden çoğu zaman haberi bile olmaz. Çünkü insan, farklılıklardan canlılıklar doğacağını reddederek ortak akli benimser. Bu da, dogmatik olmayan görüşlerin bile, insanlar tarafından dogmatikleştirilmesine neden olur. Bu durumda insan, kendi düşüncelerinin sınırlarını kesin çizgilerle belirterek bağınaz bir yolda ilerlemektedir.

"Havaya atılan taş düşünebilseydi kendi isteğiyle yere düştüğünü sanırdı." Paradigmasıyla bizi karşılayan Spinoza, özgür düşüncenin olamayacağını belirtir. Çünkü insana ne kadar düşünce özgürlüğü bahşedilse de, etrafındaki her düşünceden olumlu ya da olumsuz olarak etkilenir ve ürettiği yeni fikirlerde bu izler fark edilebilir. Toplum algısı yüzünden ya da kasıtlı eylemlerle, tek bir ideolojinin bulunduğu o kutsal düşünce suyuyla yıkanır insan beyni. Bu yüzden bir politika haline gelmiştir. Çünkü at gözlüğü takan bir toplum, sadece önüne konulanları görebilir. Düşüncenin etrafı sabit sınırlarla belirlendiğinden dolaydır, insan her şeye kendi karar verdiğini sanır. Halbuki, başka insanların fikirlerinin boyunduruğu altında, o insanların belirlediği amaçlar uğruna savaşmaktadır. Rasyonalizmin kurucusu Sokrates de Atina'nın o güzel bahçelerinde dolaşırken rastladığı insanlarla sohbet ederek onların düşüncelerinin sınırlarını genişletmeye çalışmıştı. Çünkü köleler, kendilerinin insan dahi olmadıklarının hislerine kapılmışken, dönemin aristokratları kendilerini en bilge insanlardan sayardı. Bu yüzden Sokrates insanın içindeki bilgiyi açığa çıkarmak için özgür düşüncenin gerektiğini bilerek bir köleyle yaptığı sohbette kendini cahil sanmasına rağmen aslında bilge bir insan olduğunu ona gösterir. Bir aristokratla yaptığı sohbette ise, aslında kendini bilge bir insan sanmasına rağmen cahil olduğunu gösterir. İki farklı insandaki bu sanrıların oluşmasının nedeni, toplumun onların beyinlerine aşladığı; aristokratların yüksek akıllı, kölelerin ise düşünme yetilerinin dahi olmadığı yargıdır. Onlar, akıllarının sınırlarını başkalarının belirlemiş ve daha ilerisini düşünmemiştir. Sokrates, bu felsefi deneylerden yola çıkarak aristokrasiden ziyade özgür düşüncenin hakim olduğu demokrasiyi savunmaktadır.

Farklı düşünceler, farklı insanlar yaratır. Her farklı düşünce ise, birikerek farklı düşünceleri doğurur. İnsan çeşitliliği de bununla paralel artar. İdeolojiler, farklı kavram ve düşüncelerle yoğurulmadıkça gelişemez. Emekleme evresinden koşma evresine geçemez. Kendi ideolojisinin idealisti olan bir insan, aynı şeyleri tekrarlayan sıradanlaşmış bir toplumdan sıyrılarak daha ileriye ulaşmak için adımlarını atar, her farklı fikir, sorunların sorun olarak görülmesinden ziyade, insanlığın gelişmesi için bir fırsat olduğunun anlaşılmasını sağlar. Farklılıklar, sıradanlıktan ve aynı noktada bocalamaktan uzaklaşırken insanları, aslında insanların neden insan olduğunu da açıklar. İnsanı diğer canlılardan ayıran en büyük özellik düşünebiliyor olmalarıdır. Ancak egoizmde belirtildiği gibi hayvanlar kendileri için yaşarlar, insanlar da kendileri için yaşarlar. Onları ayıran şey akıldır. Aklın önü tıkanıyor ve toplum sadece egosuna göre hareket ediyorsa iki canlının arasındaki fark ortadan kalkar. Her fikre müsemma gösterilmesi, düşüncenin önünün açılması insanın var olma amacının gerçekleşmesini sağlar. İnsan, düşünmek ve sorgulamak için vardır. Eğer öyle olmasaydı; insanda bu kabiliyet bulunmaz, diğer canlılardan farkı kalmazdı. Her insanın algısı ve zekâsı farklıdır, bu yüzden farklı görüşler doğmalıdır. Eğer bir yerde herkes aynıysa, aynı fikre sahipse insanın var olma amacı yok edilmiştir. Bu yüzden ki 'bir yerde herkes birbirine benziyorsa; orada kimse yok demektir.'

AYSUN KOYLU

TRABZON YOMRA FEN LİSESİ

Yarışma 4.sü